

STANDARD KVALITY PROFESE UČITELE V OTÁZKÁCH A ODPOVĚDÍCH

Vypracovala Pracovní skupina pro tvorbu standardu.

MŠMT, 16. 3. 2009

Profesionalita pedagogů

- profesní růst
 - podpora
 - pravidla
 - podmínky
 - peníze
 - poctivost
 - příležitost
-

„Kvalita je hrdost člověka na vlastní práci.“

W. Edwards Deming

„Kvalita vzdělávacího systému nemůže přesáhnout kvalitu jeho učitelů.“

McKinsey & Company

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Vítáme Vás v diskusi

Standard pro práci učitelů je v plošném měřítku pro naše učitele i širší veřejnost novinkou, přestože řada dílčích materiálů na toto téma existuje a s mnohými standardy se pracuje v praxi. Právě proto, že nemáme všichni stejné zkušenosti s prací se standardy, považujeme za užitečné nabídnout diskutujícím vstupní sadu otázek a odpovědí, které se týkají smyslu standardu, podmínek pro jeho užitečné využívání a rizik s ním spojených. Každá otázka pokrývá jen malou část z celé problematiky, a tak je snáze pochopitelná než ucelený vstupní dokument *Tvorba profesního standardu kvality učitele*.

Odpovědi, které na položené otázky nabízíme, se mohou stát předmětem diskuse – jsou otevřené Vaším námětům, podnětům, pochybnostem, jiným názorům a budou se vyvíjet.

Přispějte svými názory, obavami, návrhy, dotazy. Každý příspěvek má vliv.

Vítejte v diskusi!

1. Co je standard - obecně

- standard je nástroj pro dosahování, udržování a zvyšování kvality
- umožňuje rozpoznání kvality, a tedy i její ocenění

2. Co je standard kvality profese učitele?

- standard je popis žádoucích kompetencí a činností učitele ve zvolených ukazatelích
- standard vystihuje takovou úroveň kvality, kterou by měli dosahovat všichni učitelé po několika letech praxe
- standard je základním kamenem pro systém profesního růstu
- standard popisuje žádoucí stav, který je reálně dosažitelný za předpokladu, že bude vytvořena systémová podpora učitelů ve zvyšování kvality jejich práce

3. Jak a komu standard prospěje?

Učitelé

- získají spravedlivější ocenění dobré práce
- získají perspektivu profesního růstu spojeného s platovým postupem
- získají vodítko pro cílené zlepšování vlastní práce (sebereflexe)
- získají odbornou pomoc a podporu pro zlepšování (např. mentory)
- získají jistotu ohledně toho, co se od nich očekává
- navzájem si v profesi lépe porozumí (společný jazyk uvnitř profese)
- objasní snáze vlastní práci veřejnosti (zejména rodičům a zřizovatelům), obhájí ji s oporou ve standardu

Ředitelé

- budou mít oporu pro spravedlivější rozhodování o finančním ohodnocení kvality práce učitelů
- snáze udrží začínající učitele ve škole
- získají vodítko pro pedagogické vedení učitelů ve sboru
- získají rámec pro rozvojové plány školy

Děti

- získají učitele, kteří se stále učí a zlepšují
- lepší se učení žáků i jeho výsledky

Fakulty připravující učitele

- získají oporu pro žádoucí proměnu učitelského vzdělávání vzhledem k potřebám kurikulární reformy – obsah studijních programů s důrazem na profesionalizaci učitelství, účinné metody a formy výuky
- získají společný rámec pro definování profilu absolventa v souladu s cíli vzdělávací politiky
- přípravné vzdělávání bude provázáno s celoživotním profesním růstem učitele o studium se budou ucházet motivovanější uchazeči o profesi učitele, protože
- profese bude atraktivnější
- budou moci popsat a získat podmínky, které jsou nezbytné pro odpovídající přípravu studentů učitelství

Společnost

- ve školách budou vyučovat motivovaní a spravedlivě ohodnocení učitelé
- zájem o učitelské povolání se zvýší, to povede ke zvyšování kvality vzdělávání
- zvýší se spravedlivost v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a vzdělání bude více odpovídat potřebám společnosti i jednotlivce
- veřejnost získá jasnou představu o nutných vnějších podmínkách pro systémovou podporu učitelů vlastních dětí
- veřejnost bude mít příležitost vyjádřit se, jaký význam přikládá kvalitní výuce a jakou podporu je ochotna učitelům poskytnout

4. Bude dobrá práce oceněna finančně?

- standard pomůže odlišit dobrou práci od nekvalitní s oporou o doklady (důkazy)
- MŠMT pracuje na systému profesního růstu, který bude propojen s platovým postupem

5. Co je profesní růst?

- postupné zvládnání požadovaných profesních činností na vyšší úrovni
- postupné zvládnání nových profesních činností
- postupné prohlubování kompetencí
- postupné prohlubování pochopení podstatných souvislostí profese

6. Čím motivuje systém profesního růstu učitele?

- nastupující učitelé usilují o to, aby jejich práce dosahovala standardu
→ seberealizace, povinnost, finance
- zkušení učitelé se snaží dosáhnout vyšších úrovní (pokud budou definovány)
→ seberealizace, prestiž, finance

7.

Je standard nástrojem kontroly, nebo podpory?

- standard v první řadě slouží jako nástroj podpory (profesní růst, sebereflexe, kolegiální podpora)
- „kontrola“ spočívá v dokumentování vlastního profesního vývoje
- ve zlomových bodech profesní dráhy učitel prokazuje, že standard splňuje
- ředitel se zajímá o doklady o plnění profesního plánu rozvoje podle stanovených pravidel

8.

Kdo bude posuzovat učitelovu práci a jak?

- sám učitel – sebereflexe, sebehodnocení, shromažďování dokladů o plnění standardu
- učitel se svým mentorem (zkušeným kolegou) – zpětná vazba od mentora, doporučení pro zlepšení
- ředitel – vyžaduje doklady o učitelově profesním růstu shromažďované k jednotlivým ukazatelům ve standardu podle předem známých pravidel, pozoruje výuku, vede rozhovory s učiteli

9.

Jak bude učitel dokazovat, že standard plní? Bude to nějaká zkouška?

- rozpoznání kvality učitelovy práce bude výsledkem dlouhodobého procesu spolupráce mezi učitelem, jeho mentorem a ředitelem
- dokazování bude založené na shromáždění důkazů v učitelově portfoliu
- důkazy v portfoliu budou vycházet z běžných materiálů, které učitel vytváří při své práci: např. roční plány výuky, plány hodin, reflexe proběhlé výuky, kopie dětských prací s učitelovým hodnocením, mentorovy a ředitelovy záznamy z hospitací, zpětné vazby od žáků i rodičů, fotky či jiné záznamy z výuky žáků (DVD), osobní plán učitelova profesního rozvoje
- v tom, jak využívat externí hodnotitele, není shoda – právě toto může být předmětem diskusních příspěvků

10.

Co když učitel bude pořád chodit na školení, získá body, splní standard, a jeho kolega, který za něj vše odučí, nebude chodit na školení, nebude mít body a nesplní standard?

- splnění standardu bude záviset na tom, jaký výkon ve výuce učitel odvádí
- učitel se bude školit, pokud to bude potřebovat cíleně ke zlepšení výkonu, ale „body“ za absolvované školení nebudou rozhodující pro uznání kvality učitelovy výuky
- školení bude důležité jen tehdy, když učitel využije to, co se na školení naučil, ve své praxi

11. Proč standard nezformuluje MŠMT nebo ČŠI nebo VÚP nebo pedagogické fakulty?

- standard vyjadřuje očekávání společnosti od práce učitelů, ne pouze řídicích nebo kontrolních resortních orgánů
- standard vyjadřuje nároky, které na sebe klade sama profese
- všichni příslušníci profese mají mít příležitost formulovat profesní standard experty na výuku a učení jsou především učitelé ve školách

12. K čemu je dobrá veřejná diskuse pro učitele?

- učitelé si navzájem vyjasní, co považují za dobrou výuku, a najdou přijatelnou shodu
- učitelé se mohou doopravdy zapojit a jejich hlas bude slyšet díky diskusi, do níž přispějí, si mohou standard osvojit (= vzít za svůj)
- během diskuse se shodnou na terminologii, které budou společně rozumět
- diskuse zprostředkuje veřejnosti větší vhlad do profese učitele, a tím pádem i podporu

13. Kde je veřejný prostor pro diskusi?

- www.standarducitele.cz
- semináře, konference

14. Kdo se zapojí do diskuse?

- učitelé (jednotlivci, sbory, asociace)
- ředitelé (jednotlivci, asociace)
- studenti
- fakulty
- veřejnost

15. Jak dlouho diskuse potrvá?

- I. etapa 16.3. – 18.5.
- II. etapa 1.6. - 15.7.
- zveřejnění první dokončené verze standardu do konce října 2009
- harmonogram různých diskusních seminářů naleznete na internetu

16. Jak mohu přispět k formulaci standardu?

Zapojit se do veřejné diskuse na webu

- prostřednictvím strukturovaného diskusního příspěvku (dotazníku)
- prostřednictvím diskusního fóra

Zapojit se do veřejné diskuse

- samostatně jako učitel, rodič,
- jako člen sboru (diskutovat s kolegy a výstupy zaslat do veřejné diskuse)
- jako člen asociace (diskutovat s kolegy a výstupy zaslat do veřejné diskuse)

Zapojit se do veřejné diskuse

- vlastními návrhy
- připomínkami k předloženému návrhu
- reakcemi na uveřejňované návrhy ostatních diskutujících
- kladením otázek

17. Jak se budou zpracovávat diskusní příspěvky?

- zpracování usnadní strukturovaný dotazník
- bude provedena a zveřejněna obsahová analýza průběžná a závěrečná
- analýzu zpracuje expertní tým
- budou zveřejňovány odpovědi na často kladené dotazy
- vše bude dokumentováno
- konečná verze standardu bude vycházet z provedených analýz a bude směřovat k širokému konsensu

18. Bude práce na standardu končit s koncem diskuse?

- výstupy z veřejné diskuse budou postoupeny k dalšímu zpracování v následných projektech MŠMT
- standard bude cyklicky revidován – bude to živý materiál

19. Jak bude standard legislativně ukotven?

- bude, ještě není zcela jasné jak
- v zákoně nebude plné znění standardu (standard bude upravován vyhláškou)

20. Existují standardy v zahraničí?

- ano, například ve Velké Británii, Nizozemí, Finsku... připravují se na Slovensku
- příklady budou doplňovány na webové stránce v sekci „inspirační zdroje“

21.

Proč mají učitelé společně přemýšlet o své profesi a formulovat standard učitelovy práce?

- bez popisu očekávané kvality učitele není možné vytvářet a financovat nezbytné podmínky pro její dosahování
- standard potřebuje každá profese, která chce kvalitu zohledňovat při odměňování
- ministerstvo bude hledat cesty, jak potřebné podmínky zajistit
- strukturovaný popis žádoucí kvality práce pomůže učitelům uskutečňovat reformu

22.

Další otázky, na které budeme hledat společnou odpověď v diskusi:

- Pro jakého učitele je standard určený? Pro začínajícího?
Jak tedy budou motivováni učitelé po dosažení standardu?
- Má mít standard více úrovní?
- Kolik času bude mít učitel na to, aby dosáhl standardu?
- Co když učitel standardu nedosáhne – bude muset odejít ze školy?
Bude to nějak ošetřeno v pracovní smlouvě?
- Jakou roli bude hrát Česká školní inspekce?
- Jaký vliv bude mít standard na vztahy mezi učiteli? Posílí kolegiální nebo rivalitu?
- Jak bude standard propojen s DVPP?
- A další otázky, které do diskuse vnesete Vy během diskusních seminářů nebo na www.standarducitele.cz